

POSITION PAPER VERBOD TABAKSVERKOOP

"Laat verkopers vrije keuze, maar wie voeding verkoopt mag geen tabak verkopen"

Volgens een wettelijke maatregel van de minister van volksgezondheid die vorig jaar werd ingevoerd, mogen voedingswinkels vanaf 400 m² geen tabak meer verkopen. Supermarkten of minder dan 10% van het totaal aantal tabaksverkooppunten zou op die manier worden uitgesloten. Buurtsuper.be, de organisatie van zelfstandige supermarkten, heeft een procedure ingespannen tegen de maatregel voor het Grondwettelijk Hof. Het Grondwettelijk Hof heeft Buurtsuper.be in het gelijk gesteld en de organisatie doet nu zelf een voorstel aan de bevoegde minister dat, in tegenstelling tot de overheidsmaatregel, niet discrimineert en het aantal tabaksverkooppunten drastisch en sneller zal doen verminderen.

Grondwettelijk Hof vernietigt verbod tabaksverkoop voor voedingswinkels vanaf 400m²

Buurtsuper.be vocht de maatregel aan omwille van het gelijkheidsbeginsel en verwees eerder al naar het negatief advies van de Raad van State. Volgens Buurtsuper.be kan de Minister van Volksgezondheid niet aantonen dat een winkel van 399 m² tabak op een gezondere manier kan verkopen dan één van 400 m².

De minister van volksgezondheid verdedigde, bij het Grondwettelijk Hof, zijn maatregel met de argumenten dat door het aantal winkels te verminderen, mensen in mindere mate in aanraking komen met tabak en dus minder zullen roken. Het verkoopverbod voor voedingswinkels vanaf 400 m² zou, nog volgens de minister, ingegeven zijn vanuit de veronderstelling dat gezinnen met kinderen daar vaker over de vloer komen en de zichtbaarheid van tabaksproducten in

supermarkten groter is. Buurtsuper.be weerlegde dat argument in de procedure voor het Grondwettelijk Hof, vermits de zogenaamde 'display ban', die eveneens inging per 1 april, elke tabaksverkoper verplicht om voortaan zowel de producten zelf, als alle zichtbare verwijzingen ernaar te verwijderen uit de winkel. Het zijn trouwens de supermarkten die in het verleden als eerste tabak enkel verkochten via neutrale automaten zonder de minste verwijzing naar tabak. Het Grondwettelijk Hof trad Buurtsuper.be bij en vernietigde het verkoopverbod op tabak waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen voedingswinkels < en vanaf 400m². Het Hof gaf wél aan dat het verminderen van het aantal verkooppunten van tabak, op zich een gegronde strategie is ten bate van de volksgezondheid. De minister van volksgezondheid dient nu een alternatief te zoeken om het aantal tabaksverkopers stapsgewijze te verminderen.

Discriminatie verstoort vrije concurrentie tussen winkels

Buurtsuper.be vreest dat het onderscheid op basis van m²'s de vrije concurrentie op veel grotere schaal zal verstoren, dan louter op vlak van de tabaksverkoop. 13% van de Belgen rookt nog altijd dagelijks (Belgian Health Interview Survey - Sciensano). Hierdoor zal een belangrijk deel van de consumenten naast tabak ook andere boodschappen aankopen bij de winkels die nog wél tabak mogen verkopen. Hierdoor groeien het aantal nachtwinkels, food shops bij tankstations en dagbladwinkels uit tot zogenaamde 'convenience stores', waar men snel en efficiënt alles onder één dak kan kopen. Op die manier zal de overheidsmaatregel contraproductief zijn omdat de winkelbezoeken in die segmenten frequenter zullen worden en klanten in meerdere mate in contact komen met tabak.

Buurtsuper.be vreest bovendien dat dit arbitrair onderscheid (winkels < en vanaf 400m²) een gevaarlijk precedent is, waarbij in de toekomst de minister van volksgezondheid ook voor andere producten een verkoopverbod op dezelfde wijze kan uitvaardigen (verkoop bier, wijn, alcohol, kansspelen,...).

Alternatief voorstel: ofwel verkoopt men tabak, ofwel voeding

Buurtsuper.be wil vermijden dat de maatregel een precedent schept waarmee in de toekomst ook andere verkoopverboden (op bijvoorbeeld alcohol) winkels onderling zal discrimineren.

De vereniging beklagt zich over het feit dat de minister van Volksgezondheid de vereniging nooit heeft willen ontvangen over dit dossier. De supermarktvereniging heeft niettemin een alternatief voorstel en heeft de minister in die zin eerder al hierover aangeschreven. Buurtsuper.be stelt voor

om de winkels voor de vrije keuze te stellen: ofwel verkoopt men tabak en geen voeding, ofwel verkoopt men voeding en geen tabak.

Nu al maakt het federaal voedselagentschap (FAVV) een onderscheid tussen winkels die 'voeding' verkopen en winkels die dat niet doen. De eerste moeten een 'toelating' vragen en de andere moeten zich louter 'registreren' (waarbij de 'geregistreerde' winkels enkel voorverpakte voeding mogen verkopen die 3 maanden houdbaar blijft bij omgevingstemperatuur). Op die basis kan een regeling worden uitgewerkt waarbij een veel groter aantal winkels vrijwillig de keuze maken tussen ofwel 'voeding' ofwel 'tabak' verkopen en derhalve minister van volksgezondheid zijn doelstelling, een rookvrije generatie tegen 2030, veel eerder en efficiënter kan bereiken, en zonder bepaalde ondernemingen te discrimineren.

Tot slot adviseert Buurtsuper.be haar leden, die een voedingswinkel <400m² uitbaten, om geen nodeloze en dure investeringen te doen om zich te conformeren aan de 'Display ban', aangezien binnen anderhalf jaar (2028) ook zij volgens de plannen van de minister van volksgezondheid een verkoopverbod zullen moeten respecteren.
